

Kuraklık Yangın Su Kıtlığı

– mehmetgarip · 27 Temmuz 2025

Dünya kuraklığa doğru hızla ilerlerken ülkemiz payına fazlası düşmekte. Yangınlar ise kıt orman mevcudiyetimizi yok etmekle birlikte, kuraklığın daha çok artmasına sebep oluyor.

Yangınların neredeyse tamamı insan kaynaklı olarak çıkmaktadır. Benim sıralamamda birinci sırada söndürülmeden atılan sigara izmaritidir. Bu kaniya nerede varıyorsun dediğinizi duyar gibiyim. Etrafta sigara içenleri gözlemliyorum. Neredeyse kimse sigarayı söndürmüyor. Arabayla giderken söndürmediği sigarayı yol kenarındaki kuru otların arasına fırlatıveriyor. Burada bir not düşeceğim konumuza sonra döneceğim. Benim babam sigara içerdi. (sigara sağlığa zararlı) Beyşehir gölünde balık ağı çekerken gölün ortasında sigarasını avucunun içinde söndürürdü. İçimden göl tutuşacak mı derdim. Orman ve doğada onları korumak için edindiği alışkanlığı Beyşehir gölü içinde sürdürüyordu.

Anız yakmak yangınlar için önemli bir unsurken, döver biçer ve balya makinesi de yangına sebep olabiliyor. Benim balyamı yapan makineden dumanlar çıkmaya başlamıştı söndürecek ne yangın söndürme tüpü ne su vardı. Ben patpatımdaki suyu dökmüştüm. Birde döğer biçerin çıkardığı bir yangın haberine gitmiştim. Bunların yangın söndürme tüpü bulundurması zorunlu olmalı. Her sezonda kontrolleri yapılıp, eğitimleri verilmeli.

Piknikçilerin birçoğu doğada ateş yakmasını bilmediği gibi söndürmesini de bilmiyorlar. Doğada ateş yakmakta söndürmekte uzmanlık ister. Bu konuda uzman olmayanlar ateşten uzak dursunlar.

Arazi açmak, ormansızlaştırıp oraları getirim alanına döndürmek için kasti yakanlar. İnsanlıktan nasibini almayı vandalca bu topraklara ihanet edip yakanlar var. Bunlar ise ayrıyeten devletimizin caydırıcı yaptırımlarıyla karşı karşıya kalmalıdır. Devletimizin Valisinin de değdi gibi elektrik şirketlerinin yatırım yapmaması sonucu elektrik iletim hatlarının sebep olduğu yangınları da hepimiz görüyoruz. Gelin elektriği kamulaştıralım. Kazanç devletimizin olurken, iletim hatlarımızı da yenilenip ne yangına sebep olsun ne kayıp kaçak olsun.

Buraya kadar yangını çıkarabilen unsurlardan bahsettik. Şimdi gelin birazda yangının sebebini nasıl ortadan kaldıracığımızdan bahsedelim. Yayla hayvancılığı yangınla mücadeleden önemli bir unsurmuş. Keçi, koyun ve karasığır ilkbaharda otlamaya başlamasıyla yangın mevsimi geldiği zaman orman içlerinde neredeyse yanacak ot kalmazdı. Bu hayvanlar otu yer ve tırnağı ile ezmesiyle de ot ile mücadelede iyi bir çözümmüş. Hayvanların gittiği yerlerin tozu toprağı çıkar. Yangın imkânsız hale gelirdi.

Isparta Gediklide yakın zamana kadar yayla hayvancılığı karasığır yetiştiriciliği yapılırdı. Haziran ortalarına doğru yangın çıkabilecek ormanlık alanda ot kalmazdı. Hayvan sahipleri hayvanlarını 6 ile 8 km uzaklığa daha yüksek rakımlı ormansız dağa hayvanlarını sürerlerdi. O hayvanlar her gün o yolu kat edip ota ulaşırdı. Gider gelirken ise orman aralarını yangına müsait olmaktan çıkarıyormuş.

Gedikli köylüleri hayvancılığı bıraktığı için yayla hayvancılığı bitti sayılır. Orman araları yangının en sevdiği otlara terk edildi.

Şimdi gelelim yayla hayvancılığının bitmesinin başkaca zararlarına. Ne zamanki yayla hayvancılığı

bırakıldı ormanlar yangına daha elverişli hal aldı. Yayla hayvancılığı bittiği için ahır hayvancılığına dönüldü. Ahır hayvancılığı ise yıl 12 ay yem ve yem bitkisi ihtiyacı doğurdu. Mısır, sorgum sudan otu gibi aşırı su isteyen yem bitkileri ekilmeye başladı. Ülkemizde yer üstü su kaynaklarını tüketme noktasına geldiğimiz gibi yer altı su kaynaklarını da yok etmek üzereyiz. Güneş paneli teknolojisi hızla gelişmesi neticesinde tarlasına sondaj vuran yakıt gideri olmayınca günlerce sulama yapıyor. Hatta birçok tarlada gereğinden aşırı sulamalar yapıldığı bilgisi geliyor. Yer altı sularının bitmesi yer üstü sularının da asla yükselmeyeceği anlamına geliyor.

Domuz nüfusunun hızla artması nedeniyle bazı su istemeyen veya az su isteyen bitkiler ekilemiyor. Domuzların elinden alınamayan nohut, mercimek vb. susuz yetişen bitkiler ekilemediği için sulu tarıma yöneltiler. Domuzun yediği yoncaı ekemeyen çiftçi onun yerine sorgum sudan otu ekmeye başladılar. Peki, ne yapmalıyız? Öncelikle yayla hayvancılığını teşvik etmeliyiz. Yayla hayvancılığı yeniden başlarsa yeme dayalı bir hayvancılık ortadan kalkacaktır. Yem bitkisi yetiştirmek için su ihtiyacı ortadan kalkacaktır.

Su demişken biz neden suyu toprağa dökerek protein elde etmeye çalışıyoruz? Suyla yem bitkisi yetiştirip yem bitkisiyle hayvan yetiştirip ondan et elde etmeye çalışıyoruz. Eskiden Beyşehir gölünden tonlarca balık çıkardı. İnsan olarak yavrusuna varasıya yakaladılar, yumurtlama döneminde yine yakalamaya devam ettiler. Ayrıca göle salınan yeni balık türleri öncekilerin yumurtalarını yemek suretiyle onların yok olmasına sebep olduysa o da araştırılmalı. Artık o tonlarca balık yok olup gitti. Bu balıkların tekrar üremesini sağlayamaz mıyız?

Keçiler orman alanlarının aşağı dallarını budama yaparken yasaklar ve cezalar derken artık keçi yetiştiren kalmadı. Orman alanlarını daha çok su tüketen domuzlar yerine yaban keçileri salmalıyız. Çocuklarınıza ve torunlarınıza yaşanabilir bir ülke bırakmak için, kendin çıkarına kaynakları bitirme.